

Inaugurale, in epilepsia, medicinae facienda specimen ... / Joannes Glotseisius.

Contributors

Glotseisius, Joannes.

Publication/Creation

Tubingae : E Chalcographéo Celliano, 1606.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/fdjh6t2v>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

INAUGURALE,

IN EPILEPSIA,

Medicinae facienda specimen,

Q U O D,

Iatrologo Ter. Opt. Max. Auspice,

*Nec non consensu atque Authoritate, Amplissimi
Ordinis Asclepiad. in Academ. Tubingensi:*

S U B P R A E S I D I O

CLARISSIMI ET

EXPERIENTISSIMI VIRI, DN.

IOAN. FABRI DOCTORIS MEDICINÆ, EIUS-
demque Professoris in Academia patria ordinarij, Me-
dicæ Facultatis p. t. Decani spectatissi-
mi, D. Præceptoris sui demis-
sè colendi:

DOCTRINAM MEDICAM, EIVS.

*quæ priuilegia promeriturus examinan-
dum amicè proponit,*

*Ad diem proximum Sabbati, qui incidet
in 6. Sept.*

M. JOANNES GLOTSESIUS

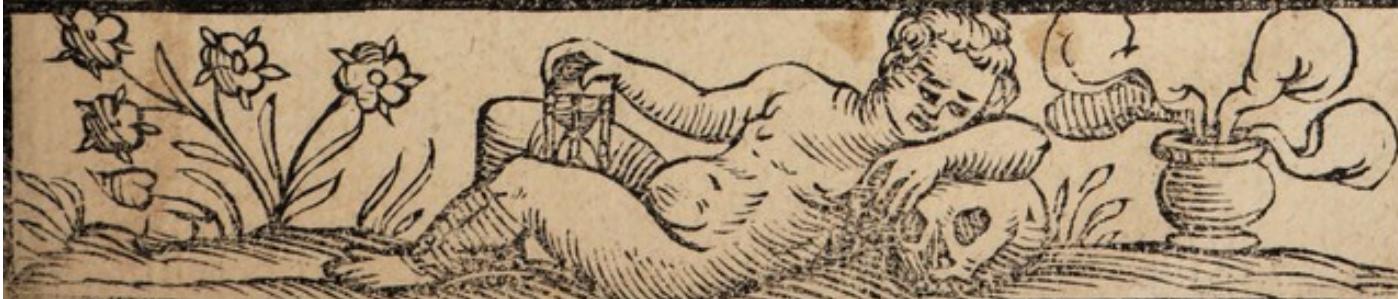
Lauingenus, Contubernij Tubing. p.t. Rector.

• 46 46 •

T U B I N G Æ,
E Chalcographéo Celliano.

A N N O

HODIE MILI; CRAS ERIT TIBI.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30761803>

Ad Viros

DIGNITATE AMPLIS. SIMOS, AUTORITATE GRAVISSIMOS,

PIETATE CONSPICUOS, VIRTUTE ET ERUDITIO-
ne præstantissimos, longoqué rerum usu
clariss. laudatissimæ Reip.

Lauinganæ,

*PRÆFECTVM INTEGRIMVM,
CONSULES MERITISSIMOS,
SYNDICUM V. I. DOCTOR. CONSULTIS.*

ET

*Cæteros senatores prudentissimos, D. & fautores
suos plurimum observandos.*

Mnium literarum & prudentum verè clamitant voces, & testatur cotidianus rerum usus, nullius civitatis ac Reipub. statum esse fortunatum, sine piis & honestis disciplinis & artibus, vtvt hæ à quibusdam negligantur. A sapientibus enim, non stultis : à prudentibus, non verò ignaris : & à viris doctis, non imperitis fundatæ, constitutæ & conseruatæ semper fuerunt civitates. Et hæc est unica laus civitatum, salutares nimirum & utiles disciplinas & artes prouehere atque in præcio habere. Hoc unicum magnarum urbium decus & ornamentum. Hinc sapienter & præclare dixit Hipp. ad senatum & populum Abderitarum scribens : beati profecto, inquit, sunt populi, qui sciunt bonos viros sua esse monumenta, non turres, non muros : sed sapientum virorum sapientia consilia. Est autem Medicina quoque artium una vel pulcherrima, vel maximè necessaria, vel potius in necessitate speciosissim ars, & ad laudem ac gloriam Dei sicuti aliæ res universæ, & ad salutem atque utilitatem humanæ societatis sapienter destinata. Hæc enim sola est, præter Theologiam, ex qua Creato-

rem nostrum, ejusque $\alpha\beta\gamma\mu\tau$ opera agnoscere & intelligere licet.
In rem præsentem enim hæc animos quasi dicit, ante oculos
ponens, quandam veluti picturam, quæ sensibus nostris quædam
quæ in Deo sunt repræsentat. Hæc est, cujus ope horrendis cala-
mitatibus & cruciatibus diris defungi & sanitatem frui possumus.
Quod autem Amplissimi, Clarissimi & Prudentissimi Viri, vestro
honoratissimo & splendidissimo Nominis, meas qualescumque
initiales theses sacras voluerim: cùm eximiae & admirandæ do-
tes, quibus coruscatis, pietas singularis, expediendorum nego-
tiorum laudabilis dexteritas, prudentia, fides & humanitas, aliæ-
que plures virtutes me impulerunt: tum vel maximè ardens li-
terarum amor, quem probatis in schola patria illustranda ac
conseruanda. Sumptus enim plurimos in eam facitis, plurimos-
que eius causa suscipitis labores, quò nunquam desint, qui pru-
denter & utiliter gubernandæ ac regendæ Reipub. rationem te-
neant: & medicinam, qua nihil honestius, nihil laudabilius, nihil-
que utilius est, $\phi\rho\nu\mu\omega\sigma$, utiliter ac dextrè faciant: atque multi-
plex benevolentia erga me, & mihi meisque exhibita officia &
beneficia. Accipite ergo Amplissimi, Grauissimi & Prudētissimi
Viri, theses has medicas meas, apud vos studiorum meorum,
meique erga vos officii, observantiæ & gratitudinis testes quas
depono: nec donum ipsum, quod levifuculum est, sed animum
donantis æstimate: ac me meaque studia & commoda prouehe-
re, meque benevolentia complecti pergit. Hisce V. A. Archia-
tri Dei dextræ, eidemque me meaque studia summissè com-
mendo.

Additissimus vestræ

Reipubl.

Cliens

M. Iohannes Glotseius Lauinganus,
Contubernij Tubingensis p.t.Rector.

Autor & Respondens.

DISPUTATIO DE EPILEPSIA.

THESIS I.

Lnter alios quām plurimos affectus, qui Propositio-
mortales enormi symptomatum s̄evitia,
crueliter exagitant, animalis facultatis
operationes inhibent, eiusquē organa in
vitium abripiunt: optimacensi posse et-
iam epilepsiam dicimus. Quae non tantum
de repente hominem adoritur, & in opinatiō apprehendit:
verū etiam medici animum valde dubium reddit.

II.

Essentiam igitur, naturam & causas huius morbi ape-
rire signa que ad causarum inventionem deducunt, Φauco-
pewow item, accidentium priorum, nec non symptomata-
rum rationem explicare, & proposuis indicationibus, ad
ipsam curationem pergere placuit:

III.

Varias accipit hic morbus appellations, unum tamen Rationomi-
revera & eundem numero affectum, quae denotant. Aliis nis.
enim indigitur infantilis & puerilis, ratione etatis, quod
nim. infantib. & pueris sit congener & familiaris. Alius vo-
catur comitalis ea propter quia in comitiis, aut pudore, aut
in indignatione consternatis ex facili accidit. Herculeus item
dicitur, non quod Hercules eo laborarit, sed quod adeò ma-
gnus sit. Alius item pluribus nominibus gaudet. Germanice
vocatur, Gicht / vergicht / der fallend thiechtag / fallende
sucht / Kindthir wœ.

IV.

Recensetur hic rectè inter symptomata, ex functione laesa, quæ suscitantur. Omnis enim operatio facultatis quæ rectricem, motricem & sensitivam sub se complectitur in hoc non solum diminuitur, vel deprauatur tantum, sed prorsus natura illius aëdotησι tollitur.

V.

Ad morbi potius essentiam nos respicientes non ad ipsius consequens, symptoma nimirūm, afferimus epilepsiam esse motum comuulsivum omnium partium corporis, per interualla recurrentem, ab humore vaporene sèpius maligna qualitate expultricem facultatem stimulante, productum cum sensus & motus oblaſione.

VI.

In hac definitione omnes morbi cause concurrunt: si non manifestè & palam, attamen implicitè.

VII.

Subiectum Δεκτικὸν, ipsamque partem affectam, neuorum originem, ipsum uidelicet cerebrum agnoscimus.

VIII.

Hoc testatur, cùm sensitivarum, tum motuarum actionum ἔκλυσις. Fons enim & sedes harum cerebrum existit: unde meritò primarium & principale haberi potest.

IX.

Affirmamus autem fieri hanc convulsionem epilepti-
cam, ob ventricularum & meatuum cerebri atque spinali
medullæ affectum, salva plerung, ab omni lesionē substanzia
cerebri. In universali enim convulsione primariò affec-
tum esse principium neuorum Gal. docet. 3.lib. de l. aff. 3

X.

A similiarium autem partium morbo, intemperie nimis
actiones cerebri principaliter tam subitò non leduntur: sed
organico aliquo destrui oportet. Subitus enim est accessus
& recessus.

XI.

Causa autem efficiens consociata videtur materiali. causa efficiens. Siquidem συνεπτικὴ est humor vel pituitosus, vel melano- ens. licus cerebri ventriculos ut plurimum obstruens, vel vapor aut alia qualitas maligna, venenata & corrupta cerebrum vellacans. Cerebrum enim molestia & offensione concitatum, noxium extrudere cupit.

XII.

Formalis diadēsis habetur, qua symptomata horrendum toti corpori, sensiteriorum nim. privatio inducitur. Formalis.

XIII.

Πέρας siue terminus sunt symptomata horribilia, a- Finalis. Etionumque cum principum facultatum, tum sensuum ex- teriorum & motus laesio.

XIV.

Differentiae uti causarum explicationi præmittantur, pro necessario ducimus.

XV.

Non tantum autem secundum quantitatem & ma- gitudinem huic morbo accidūt differentiae: quod nim. alia sit levis diadēsis, ubi admodum remissa sunt symptomata, alia mediocris ubi intensiora sunt, & alia gravis ubi graviora sunt symptomata. Sed etiam ratione causarum, ac respectu generationis modi certas adsciscit species.

XVI.

Concinna autem & præceteris praxi convenientior Differentiae. videtur: si quando una per iunctionem, in capite que cere- brum infestat, statuitur: que solitu difficilis est, & propriissimè epilepsia dicitur per essentiam, in qua vel ventriculi cerebri, vel spinalis medullæ principium afficitur.

XVII.

Altera est cuius causa non in cerebro: sed in ventri- culo stabulatur, cum quo cerebrum consentit.

XVIII. Ter-

XVII

Tertia, quando ab alia parte corporis mediante va-
pore venenato, aut alia maligna qualitate substantia cere-
bri quoquo modo afficitur. Quæ species omnes citra mortis
periculum contingunt, præsertim in adultioribus. Et hæ
duæ posteriores sunt per consensum, vel à ventriculo, inte-
stinis, utero, vel aliis partibus.

XIX.

Causarum nomine aliæ considerandæ veniunt evi-
dentes seu externæ: aliæ verò internæ seu corporales uti pra-
etici vocant.

XX.

Externæ seu Evidentes In censu procat arcticarum sunt, aër valde intempe-
ratus, esculenta & poculenta, retenta & excreta, radiculos
nares: cæteræ quæ res non naturales id genus à modo abeun-
tes, & adhunc morbum disponentes, capit isquæ vires dis-
solventes fomitem præbere possunt. Gravia item sympto-
mata, quæ vel promovendi vel commovendi vim habent.
Dæmon quoque spiritus malignus, ut legere est Marc. & Luc.
9. Præcipuum autem ius sibi vendicat divinæ procreatriciæ
facultatis parentum vis.

XXI.

His annumerari potest odor lapidis gagatis, cornu hir-
cini aut styracis olfactio, ungula asini cremata &c.

XXII.

Internas causas dispescere licet in duas species, qua-
rum aliæ antecedentes, aliæ coniunctæ vocantur.

XXIII.

Antecedens est crassus vel pituitosus, vel melanco-
licus humor, qui naturæ limites transcendit, ventriculo
& meatus cerebri obstruit; vel quando surrecto vapore ve-
nenato & corrupto, aut alia maligna qualitate cerebrum
ad expulsionem irritatur. Unde quoties eiusmodi humore
& vapo-

Causarum
divisio.

Externæ seu
Evidentes

Internarum
causarum di-
visio.

Antecedens.

vapores cerebrum feriunt, colluctatio tam vehemens & pugna cerebri oboritur.

XXIV.

Huc referri possunt caro caprina, hircina, porcina, bovina, pedum bubulorum: cum primis sale condita carnes, suffumigatae & vaporosa. Usus cucumerum, melonum, peponum, testudinum, citrullorum, casei duri & antiqui, oleum & leguminum esus. Imprimis vina nigra, crassa, quae generando huic affectui aptissima sunt.

XXV.

Causa coniuncta est oppilatio actualis, sed non omni- Coniuncta.
moda, & vellicatio ab humore, aut vapore cerebro inimico
& graviter infenso.

XXVI.

Ordinis ratio iam flagitat, ut explicemus signa &
symptomata, quibus morbus detegitur. Horum autem alia
sunt τροπαιοθητικα, alia διαγνωστικα.

XXVII.

Diagnosica, subitus in terram attonitorum instar Signa dia-
lapsus, motus depravatus, astuatio corporis, arctissima pol- gnostica &
licum macuum compressio, incuruatio digitorum, indis- ratio symp-
crea vociferatio dentium stridor, spuma circa os, oculorum tomatum.
perversio, fecum alii & urinæ seminisque involuntaria
emissio quod signum utrarius, ita pessimum à practicis an-
notatur, diffisitas spirandi.

XXVIII.

Prognostica, summum rerum tedium, tristitia, gra- Prognostica
ritas capitis, pigrities, aurium tinnitus, vertigo, lingue
motio involuntaria, spuma ad os affluxus copiosus & albicans, melancholia & epia colore livido conspicua.

XXIX.

Primaria epilepsia periculosior censetur reliquis que per sympathianas sunt: sic & quæ hereditaria est, ac inueterata rarissime curatur.

XXX.

Quæ longiore tempore durat, tardiorē: quæ citò definit celeriorem victoriam sperare iubet.

XXXI.

Infantibus & puellis omnium maximè insidiatur, prosectoris et atishominibus rarius. Senes verò nunquam aut rarissimè corripiuntur epilepsia, apoplexia verò sapius.

XXXII.

Quibus morbus fit ante pubertatem, etatum mutatione defunguntur eo: quibus post vigesimum quintum annum durat difficillimè curatur, ijsque ut plurimum commoriuntur, ut docet Hipp. s. aph.

XXXIII.

Maximam partem melancholici epileptici fiunt, & contra 6. Epid.

XXXIV.

Mulieri uterus gerenti, si superveniat epilepsia, circa febrem, grave periculum minatur: non minus grave, si partu non definat.

XXXV.

Ab artubus, quæ ab aura quadam scaturiente fit epilepsia, aut nulla aut per exigua est, si vinculis arctioribus constringuntur. Iuxta Gal. de puerō epilept.

XXXV.

Gulosi & effrenati, sicuti ab epilepsia tardissimè liberantur & resipiscunt: sic ab eadem facillimè capiuntur.

XXXVII.

Epilepsia quæ sequitur motum lunæ, si coniunctionem servaverit, ac vicinos aspectus, principaliter à frigiditate oritur, quæ verò in plenilunio commovetur, nascitur maximè ab humiditate.

XXXVIII.

Alvi excrementa pessimè olen, & non bene coct, exeunt.

XXXIX. urin.

XXXIX.

Vrina magni caloris indicia præse non fert, sed cruditatem magis exhibet. XL.

Per vomitum pituitosi humores reiciuntur.

XLI.

Sumuntur autem auxiliorum indicia, à forma, subiecto & causa effectrice. Indications

XLII.

Noxa apoplectica aliud monet nihil, nisi intellectus & sensuum interceptorum restitutionem. Subiectum sui custodiam & conservationem, quæ salutarium admotione perficitur, exigit.

XLIII.

Efficiens causa pro varia specie humorum, qualitate-que varia diversa præsidia, per alterationem & ablationem insinuat & indicat.

XLIV.

Siplethoricum offertur corpus, V. S., humores peccantes sui evacuationem: venenati ac corrupti succi eradicationem: aut per contrarium alterationem.

XLV.

Si ab inferioribus fiat expiratio revulsionem, derivationem aut interceptionem postulat, aut si caput sit defectuosius, roborationem efflagitat.

XLVI.

His ita perlustratis ad rationem medendi, qua serie nim. ducenda sit, sermonem transferre tempestivum est.

XLVII.

Modus præservandi & curandi situs est in dieta, humidatum superfluarum & peccantium humorum eductione, cerebri confortatione & cordis, quod à maligno & venenato ac corrupto vapore lacefitur & debilitatur.

XLVIII.

Hæc autem omnia perfici possunt triplici specie instru-

mentorum, partim extra accessionem, partim vero in ipsa
accessione καιρογυμη. Φαρμακευτικη, και διαιτητικη, quorum
singula strictum deinceps persequi par est.

XLIX.

Extra accessionem existente corpore plethorico, V. S.
maxime commendatur, virium etatisque habitaratione &
aliarum circumstantiarum consideratione non neglecta. Si
fluxus hemorrhoidalis vel menstrualis. p. n. interventu a-
lic. causa sistatur, reserationem venarum moliri necesse est.
Lingue quoque frontisq; si opus est, vel malleoli vena sunt
incidenda, cucurbitulae capaciores siccæ admovenda, qua
omnia medici prudentis iudicio peragi possunt.

L.

In hunc ordinem referri possunt extremaram parti-
um dolorificæ pressiones & ligature, asperioribus linteis fri-
ctiones, sed non in hypochondrijs propter difficultatem re-
spirandi. Tensione enim hypochondriorum, quo loci abda-
minis muscularum rectorum est situs, lasio augetur.

L.I.

In horum censu sunt etiam cauteria actualia & po-
tentia. Setaceum quoque usui esse potest, adhibitum occi-
cipitio, in cervice vel ponè aures, aut insutura vesicatoria
prosunt sinapiissimi. &c.

LII.

Ad Φαρμακευτικω' quod attinet, si locus affectum
flectentibus, symptomata demulcentibus & sopientibus, ac
robur addentibus.

LIII.

Subducta itaque in principio clvo, ad conservanda
corpora pura perglandem ex melle cocto, succo bete, Hie-
rapicra, sale gemmae, muscerda & alijs id genus: & si neces-
itas urget, acutiora suppositoria reddi possunt.

LIV.

Clysmata in jci quoque possunt, qua cerebro humores
& va-

& vapores subtrahere, revellere & evacuare possunt.
Quale esse potest Rec. Herb. 4. emollientium an. M.s.rad.
altheæ 3. v. sem. anisi, fænic. an. 3ij. rad. pæon. 3i. fl. pæon.
pij. bac. lauri 3ij. helleb. nig. 3s. zz. 3j. Bull. in s. q. ad ter-
tias. Colat. adde Hieræ diacolocynth. 3ij Bened. lax. 3ij.
sach. rub. 3i. mel. ros. solut. 3js. vitell. ovi. No. i. salis 3ij
F. Clyster.

L V.

Porrò alteratio & præparatio instituenda est humo-
rumeorum, qui in uitio sunt, præparatorumque evacuatio
per cathartica auxilia, quæ vel vehementiora, vel levio-
ra esse possunt pro ratione naturæ ægri & morbi, aliarum-
que circumstantiarum. Opera item sedulò danda est, ne e-
iusmodi vapores amplius generentur, quod ope probæ &
analogæ diatæ fit, de qua mox agemus. Semper autem pax
sit acrioribus.

L VI.

Ad alterandum & preparandum pituitosum hu-
morem valent, decoct. salvia, beton. hyssop. stach cala-
menth. Sambuc. Rad. fænic. pæon. rorismar. vel Syr. Oximel.
S. Scyll. de beton. de 2. & s. rad. orig. hyssopi.

L VII.

Ad melancholicum faciunt. lupul. fumar. epithym.
Sena. borag. bugloss. meliss. &c.

XVIII.

Ad evacuandum ualent, Diacarth. Hier. Pic. Benedict.
laxat. cassia, manna, pil. capital. Diaphæn. Indum maius
& minus. Diaturbith. Cum Rhab. Hieræ diacolocynth. quæ
phlegmagoga sunt. Serum lactis. fol. senæ, lupul. mirabol.
lapis armen. Confect. Hamech. elect. Episcopi extract. sem.
Cnici, helleb. & haec sunt melanagogæ.

LIX.

Præterea que proprietate iuvant, non sunt negli-
genda: ut, epar vulpis, cor ciconie. Cran. hum. Smaragdus

vel pendula vel gestata in annulo seu amuletum genero-
sum prodest.

LX.

Abstinendum autem semper extra paroxysmum à ru-
ta maximè sylvestri, succino, assafatida, castoreo, pulegio.
Ea enim vim habere insultum epilepticum accelerandi
compertum est.

LXI.

In paroxysmo, primò omnium oscadenti epileptico, in-
serto cuneo, apertū retineatur, & voce sonora in clametur,
partes incurvatae deducantur ad rectitudinem, nares ptar-
micis inditis constringantur, palatum theriaca Andro-
mach. Mitridat. in aq. lavend. paeon. hyrund. similiuē dis-
solutis, fricitur. Aq. Card. Ben. singulare in hoc casu, lil.
item convall. decoct. sars. paril. aq. vitæ Lang. aq. cephal.
ol. salu. spicæ, quorum vel guttula una, atq; altera naribus
instillari possunt. Sp. & ol. vitriol. Ambarum, pul. epilept.
potest. cum aq. millefol. hyssop. paeon. vel cum syrup. & Sta-
chad. hyssop. aliisque appropriatis.

LXII.

Tandem ultimum nostræ disputationis caput subiici-
mus: Diætam nim., quæ naturæ studet & cum morbo nostro
pugnat, in hoc casu quæ plurimum momenti habet. Aegri-
us enim ejicitur, quam non admittitur hostis.

LXIII.

Aër qui circumalluit corpus agrum sit tenuis, since-
rus, moderatus. Non nebulosus, vaporosus, pluviosus vel
ventosus.

LXIV.

Cibus sit euXupos & tenuis substantia. Caro sit volu-
crum, gallinarum, pullorum, perdicum, caponum, & sit
potius assa quam elixa. Elixæ carni adiungatur fanic. pe-
tros. thymus &c. Pisces non sint lenti succi & glutinosi, ut
anguil. carpionum. Vsus durorum ovarum & frixorum pro-
hibetur.

hibetur. Vina sint oligophora; tenuis substantia, non vaporosa, nigra, rubra, quae generando huic morbo aptissima sunt. Cerevisia sit tenuis, perspicua, hordeacea, non crassa, adusta, fœculenta, recens, aut vaporosa vel fumosa, quæ sup. 24. thesi quoque damnatur, & non iniuria à victus salubris ratione eximitur.

LXV.

Commissationes & commestiones antelucane, & antemeridianæ obsunt.

LXVI.

Panis sit ex optima farina coctus & probè fermentatus, cum anis. Coriand. aut fanic. subactus. A cibo potest pulvis adhiberi ad stomachum reborandum & ascensum vaporum inhibendum.

LXVII.

Somnus est moderandus, à cibo statim vitandus, & potius nocturnus, quam diurnus commendatur. Vigiliae moderatae magnam etiam utilitatem præbent.

LXVIII.

Motus sit ante pastum, & moderatus; isque si haberi non potest, substituantur frictiones.

LXIX.

Alvus sit quotidie lubrica, si non per se, per artem lubricitatem efficiatur, per malacticorum ante cibum sumptio nem, ut prun. pass. ma: & min. aut per suppositoria, enemata, & lenitiva ex Cass. Manna &c.

LXX.

Ab animi vehementibus motionibus est abstinendum.

LXXI.

Balnea damnat Gal. lib. de V. S. cap. 9.

LXXII.

Musicæ oblectatio imperari potest, si quidem magnam vim habet spiritus recreandi.

VLTIMA

Alia est in scholis, quam in corpore presentis morbi tracta-

tractatio, & pro diversitate subiectorum affectus, curandi
ratio alia atque alia instituenda. Hisce breviter concludi-
mus, admonitioni meliori nunquam non locum concessuri.

A V C T O R I D I S P V-
T A T I O N I S F A V T O R I S U O
C O L E N D O B. D.

Exquisita Decus potuit censura morari,
Promeritum nunc vsque, gravi nectuntur utrinque
Iam tandem nodo; perfectum scire Decusque,
Dico, tuum. Talem satis est nunc posse videri.
Vtere forte tua, latus præmia posce!

M. Herpfer F.

F I N I S.